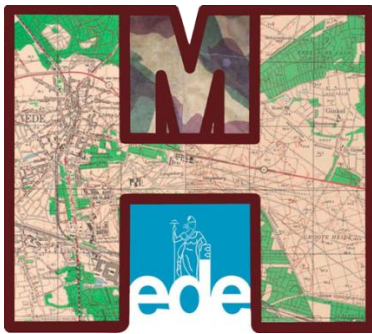

Nieuwsbrief 68, april 2024

Platform Militaire Historie Ede

Pegasus - Film in concert + The making off

Herman Rolleman overleden

Bloemlegging bevrijdingsmonument Ede

Weekend van het verdedigingserfgoed

Koningsdag Maurits-Noord

De Vertrouweling

Beste abonnees,

Nieuws van het stichtingsbestuur

Om de zaken, ondanks het grote verlies van Herman Rolleman, toch zo goed mogelijk te laten verlopen heeft het bestuur een aantal lopende kwesties besproken en knopen doorgehakt. De vrijwilligers zijn daarover recent met een separate email geïnformeerd opdat iedereen weer weet waar we aan toe zijn.

De oproep om uitbreiding van het aantal vrijwilligers heeft al een bescheiden resultaat opgeleverd maar we kunnen graag nog extra handen gebruiken dus kijk nog eens goed om U heen.

We komen weer in de drukke herdenkingsperiode terecht en wensen U veel succes bij alle voorgenomen activiteiten.

Uw voorzitter

Maarten van Hezik

Pegasus - Film in concert

Op **vrijdag 19 april 2024** kunt u in Cultura aan de Molenstraat in Ede een bijzondere voorstelling bijwonen van de docu-film Pegasus, waarbij de Harmonie Ede de muzikale omlijsting zal verzorgen.

Operatie Pegasus

Na de verloren Slag om Arnhem blijven ruim 300 Britse parachutisten achter in bezet Nederland. Het samenwerkende verzet in de regio slaagt erin om ze meer dan vijf weken uit handen van de Duitsers te houden. In de nacht van 22 op 23 oktober 1944 voert het verzet één van de meest gedurfde en belangrijkste acties van de oorlog uit door 138 militairen en verzetsmensen over de Rijn naar bevrijd gebied te brengen. Codenaam: Operatie Pegasus.

Aan dit grote filmproject van producent Herman Rolleman hebben veel vrijwilligers van het platform meegewerkt. Wij kunnen deze bijzondere uitvoering dan ook van harte bij u aanbevelen!

Promotiefilmpje: [Pegasus](#)

Kaartjes á 10 euro p.p. zijn verkrijgbaar bij [Cultura Ede](#).

(Wacht niet te lang met reserveren, want er is veel belangstelling voor deze eenmalige uitvoering.)

Pegasus - The making off

Bij de reconstructie van Operatie Pegasus werden verschillende historische locaties bezocht. Onderstaand een impressie van enkele draaidagen, waarbij diverse transportmiddelen en veel vrijwilligers werden ingezet. Herman Rolleman was naast producent ook de belangrijkste financier van dit grote project. De camera's werden bediend door Herman en Gertjan Rolleman, Rick Kingma en Wouter van den Berg.

Wij hopen u allen te zien op vrijdag 19 april in Cultura!

Herman Rolleman overleden

Op zondag 17 maart 2024 ontvingen wij het trieste bericht dat platformlid Herman Rolleman onverwachts op 63-jarige leeftijd is overleden.

Herman wordt geboren in Rijssen en groeit op in een hecht gezin, met nog een broertje en een zusje. Hij trouwt met Gea, de liefde van zijn leven, met wie hij een dochter krijgt die verstandelijk beperkt is. Ze wonen vele jaren gelukkig samen in Voorthuizen. Wanneer zijn vrouw ziek wordt, neemt Herman ontslag en wordt mantelzorger. Hij verpleegt haar thuis totdat ze moet worden opgenomen in een verpleeghuis, wat hij als de zwartste dag van zijn leven ervaart. Herman bezoekt Gea driemaal in de week en in het weekeinde haalt hij steevast zijn dochter Ilse op voor een ritje in zijn BMW of een wandeling door de natuur. Niets en niemand kan daar tussen komen. De laatste jaren van zijn leven woont Herman alleen thuis, waar hij zaterdag levenloos is aangetroffen.

Foto: Wouter van den Berg

Herman Rolleman is vanaf de oprichting een gewaardeerd lid van het Platform Militaire Historie Ede en heeft veel voor ons betekend. Op vrijdag 22 maart jl. hebben wij in de Ontmoetingskerk te Rijssen afscheid genomen van een creatieve man die nog vol ideeën zat. Herman kennen wij vooral als de man achter de camera, zoals op bovenstaande foto uit 2014. Altijd gefocust om het Edese oorlogsverleden voor het nageslacht vast te leggen. Hij heeft daarbij veel verzetsleden thuis opgezocht. De door hem gemaakte interviews zijn stuk voor stuk waardevolle ooggetuigenverslagen, die hij later heeft verwerkt in enkele boeiende documentaires.

Al op jonge leeftijd bezoekt Herman samen met zijn vader en broertje de voormalige oorlogsslagvelden. Bij het platform geeft hij lezingen over SS Wachbatallion 3 en doet hij verslag van herdenkingen en battlefieldtours. Hij was een groot kenner van het Edese verzet en sprak vol lof over verzetshelden zoals Bill Wildeboer en naamgenoot Herman van der Kaa.

Herman 'ontdekte' en digitaliseerde ook enkele filmspoelen waarop unieke amateuropnamen staan van Ede tijdens en vlak na de Tweede Wereldoorlog. We zien hierop voor het eerst lange rijen Duitsers door Ede marcheren die als krijgsgevangenen worden afgevoerd en vliegtuigen overkomen die deelnemen aan Market Garden. Ze staan bij het platform bekend als de 'Baan-tapes'. Herman monteerde ze met door hem zelf aangekocht WO2-beeldmateriaal tot de documentaire 'Een hei te ver', die in 2015 tijdens het Bevrijdingsevenement Ede in CineMec groots in première ging.

Herman Rolleman

Zijn levenswerk is echter de docu-film 'Pegasus', waar hij met hulp van broertje Gertjan en met inzet van veel vrijwilligers bijna vier jaar aan heeft gewerkt. De zeventig minuten durende docu-film geeft een nauwkeurige reconstructie van 'Operatie Pegasus' en bevat veel nagespeelde scènes, interviews met Britse militairen en verzetsmensen en niet eerder vertoonde beelden van Edese burgers tijdens de oorlogsjaren.

Wanneer de montage bijna gereed is, wordt zijn bewerkingssoftware instabiel en loopt zijn computer vast. Noodgedwongen investeert Herman in een nieuwe computer en een ander softwarepakket en begint thuis in een tot studio omgebouwde slaapkamer opnieuw met monteren. Honderden uren werk zijn verloren gegaan en vlak voor de première breekt er ook nog Corona uit. Het hele project loopt hierdoor twee jaar vertraging op, die Herman gebruikt om nieuwe opnames te maken die het verhaal nog completer moeten maken. Tijdens dit hele project weet hij mensen aan zich te binden en enthousiast te maken. Samen trekken we erop uit om alle locaties in beeld te brengen. Tijd om te oefenen en tekst om uit te spreken geeft Herman ons niet, want het moet geen toneelspel worden. Zijn eigenzinnige manier van

werken is aanstekelijk en blijkt bijzonder goed te werken. De opnames zien er natuurgetrouw en realistisch uit, iets waar ze in Hollywood nog lering uit kunnen trekken.

De docu-film beleeft in 2020 tijdens een openluchtvoorstelling achter het Airborne Museum Hartenstein in Oosterbeek dan eindelijk de langverwachte première en zal op 19 april 2024 opnieuw te zien zijn bij Cultura in Ede. Herman zag uit naar deze speciale voorstelling die ondersteund zal worden met livemuziek van de Edese Harmonie. Helaas is de film van zijn eigen leven nu afgelopen, zoals de voorgangster zo mooi verwoorde tijdens de herdenkingsdienst in Rijssen, de plaats waar Herman is opgegroeid en nu ook zijn laatste rustplaats heeft gevonden.

Veel van zijn werk en ideeën zijn terug te vinden op zijn website: ['The Pegasus Channel'](#)

Bloemlegging bevrijdingsmonument Ede - 17 april

Op **woensdagdag 17 april** om 14.10 uur wil de gemeente Ede met een eenvoudige bloemlegging bij het bevrijdingsmonument op de hoek van de Arnhemseweg–Vossenakker (nabij het Mausoleum) een moment stilstaan bij de bevrijding van Ede op 17 april 1945. Burgemeester René Verhulst zal daarbij een bloemstuk leggen bij het monument dat is opgericht ter nagedachtenis aan de Britse en Canadese bevrijders.

U bent van harte uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn. Na afloop van de bijeenkomst is De Smederij open om nog even na te praten en een kopje koffie te drinken. U kunt dan tevens onze expositie over Ede 1945-1950 bezoeken.

Weekend van het verdedigingserfgoed, 20 april

Op zaterdag **20 april 2024** neemt het Platform Militaire Historie Ede deel aan het 'Weekend van het verdedigingserfgoed'.

Eeuwenlang zorgden forten, bunkers, kazernes en linies voor de verdediging van ons land. Het weekend van 20 en 21 april is daarom uitgeroepen tot 'Weekend van het Verdedigingserfgoed'. Tijdens dit evenement zullen zoveel mogelijk erfgoedlocaties de deuren openen, waaronder ook het Oorlogs- en Garnisoensmuseum in Ede. De Smederij is deze maand dus een extra zaterdag open voor publiek.

Let op! Wij zijn **alleen op zaterdag** open omdat we de zondagsrust in de wijk niet willen verstoren. Dat doen we op zaterdag wel ☺ want dan kunt u weer meerijden met de 'Dikke DAF'.

De Smederij is deze dag van 13.00 tot 17.00 uur gratis toegankelijk voor bezoekers. U kunt hier o.a. onze expositie over het **naoorlogse Ede en de uitzending naar Nederlands-Indië** bekijken. De **Dikke DAF** rijdt van 13.00 tot 16.00 uur langs verschillende locaties over het kazerneterrein.

Adres: Verbindelaarsweg 100 in Ede

Koningsdag Maurits-Noord – 27 april

Op **27 april 2024** is het Koningsdag en nemen de leden van het veteranen-ontmoetingscentrum VOC Ede deel aan de buitengewone vlaggenparade in Harskamp. Deze oude militaire traditie is een jaarlijks terugkerend evenement en opent op 27 april de plaatselijke Koningsdag aldaar.

Bij terugkomst in Ede wordt bij De Smederij om 10.30 samen met bewoners van het kazerneterrein de vlag gehesen als start van de activiteiten op Maurits-noord. Iedereen is van harte uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn. Na afloop is er de gelegenheid om een oranjebitter of kopje koffie te nuttigen met iets lekkers erbij. Rond 12.00 sluiten de deuren van De Smederij weer zodat iedereen nog lekker aan alle activiteiten in Ede kan deelnemen.

Airborneveld Ede

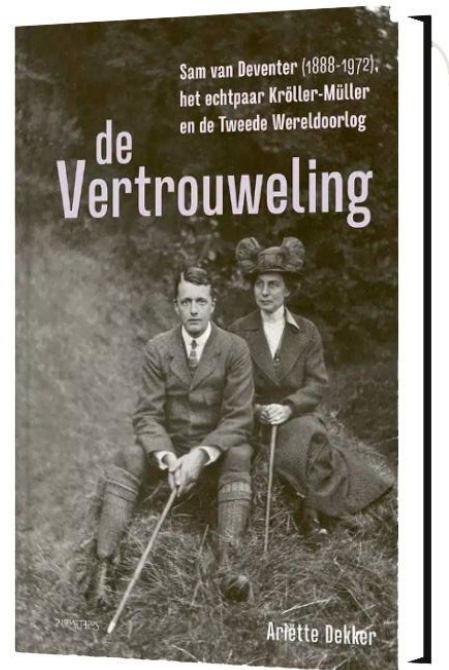
De gemeente Ede laat in haar nieuwsbrief weten dat er van begin april tot eind mei 2024 wordt gewerkt aan het Airborneveld op de Ginkelse Heide. De parkeerplaats bij de schaapskooi gaat dicht en wordt verplaatst naar een locatie naast herberg Zuid-Ginkel (Juffrouw Tok). Er komt een uitkijkpunt met goed zicht over de historische droppingszone van operatie Market Garden en er worden paden aangelegd rondom het Airbornemonument en het onlangs verplaatste landmark 'Vensters op het verleden'.

De Vertrouweling

Op 19 april verschijnt De vertrouweling, de biografie van Sam van Deventer.

Ariëtte Dekker deed diepgravend onderzoek naar o.a. Sam van Deventer, die in 1908 als negentienjarige bij de familie Kröller-Müller in dienst was getreden.

Sam van Deventer, die vanaf 1909 de vertrouweling van Helene was, speelde een belangrijke rol bij het Veluwse erfgoed van het echtpaar. Hij kreeg in 1935 de leiding over de stichtingen waarin dit cultuurgood was ondergebracht. Van Deventer was, evenals Helene, zeer Duitsgezind en nam onmiddellijk na de Duitse inval een zeer meegaande houding in ten opzichte van de bezetter. Er werd vriendschappelijk samengewerkt bij de ruil van drie Duitse renaissanceschilderijen uit de verzameling van de in 1939 overleden Helene. Tegen de aanleg van vliegveld Deelen op het landgoed, werden geen bezwaren geuit. Rijkscommissaris Seyss-Inquart mocht zijn vijftigste verjaardag op jachthuis Sint Hubertus vieren; Vincent van Gogh werd gepropageerd bij de bezetter; er werd in kunst gehandeld en roofkunst opgeslagen in de schuilkelder van het museum. Toen het tij in 1943 begon te keren, benutte Van Deventer in toenemende mate zijn goede relatie met de bezetter om vervolgde Nederlandse verzetsmensen te helpen. Vanaf de geallieerde invasie in 1944 werd in het Kröller-Müller Museum een noodziekenhuis gevestigd. Tijdens de Slag om Otterlo was De Hoge Veluwe kortstondig uitvalsbasis Canadese militairen.

Na afloop van de oorlog werd Sam van Deventer gevangengenomen. Hij bracht anderhalf jaar door in Kamp Ede, achter de Johan Willem Friso Kazerne. Hij verloor de macht over het cultuurgood van het echtpaar en werd speelbal van Haagse ambtenaren, die van De Hoge Veluwe een 'volkspark' wilden maken. Hij wist minister Marchant in te schakelen, die dit laatste wist te voorkomen.

Sam van Deventer werd nog jarenlang vervolgd voor zijn meegaande houding tijdens de oorlog en was uiteindelijk gedwongen zijn kunstcollectie grotendeels te liquideren, om advocaten te bekostigen en in zijn levensonderhoud te voorzien. Hij woonde na de oorlog met zijn Duitse vrouw Mary en zijn zoontje Rudi in De Steeg. Hij wijdde een groot deel van zijn tijd aan het levend houden van de – geflatteerde – levensgeschiedenis van het echtpaar door de publicatie van een boek over hen. De kist met brieven van Helene diende daarbij als basis. Deze werd pas in 2006 aan het Kröller-Müller Museum overgedragen.

Sam van Deventer is, evenals zijn vrouw en zoon, begraven op de Franse Berg op De Hoge Veluwe, naast de graven van het echtpaar Kröller-Müller.

Ariëtte Dekker maakte voor haar onderzoek gebruik van de memoires van Garrit Memelink, die zich bij het Platform Militaire Historie Ede bevinden. Vandaar dat wij in deze nieuwsbrief dit boek graag bij u onder de aandacht willen brengen.

<https://uitgeverijprometheus.nl/boeken/vertrouweling-gebonden/>

Tijdelijke opslagruimte gezocht

Het Platform Militaire Historie Ede is op zoek naar een ruimte waar ze tijdelijk wat spullen kan opslaan die gebruikt gaan worden bij de inrichting van twee nog te plaatsen barakken. Heeft u ruimte over of weet u een geschikte locatie? Neemt u dan even contact met ons op via: info@platformmhe.nl

Reportage herdenking Amersfoort

Op 20 maart 1945 namen de Duitsers wraak voor de liquidatie van landverrader Diederik Lutke Schipholt die een week eerder in de Westerstraat door het verzet was geliquideerd. Tien Edese verzetsmensen werden op de Appelweg in Amersfoort door de Duitse bezetter tegen de muur gezet en als vergelding voor deze verzetsdaad doodgeschoten. Op 20 maart jl. stonden wij samen met schoolkinderen, genodigden en Wethouder van onderwijs mevr. Aboyakoub-Akkouh een moment stil bij deze wrede daad.

Amersfoort Gezien maakte van deze jaarlijkse bijeenkomst een mooie reportage die wij graag met u delen.

[Herdenking monument Appelweg 2024](#)

Bloemstukken gestolen

Tijdens de herdenking werden meerdere bloemstukken en kransen gelegd. Rondom 16.00 uur werd opgemerkt dat een groot deel van deze bloemstukken was weggehaald.

De politie doet een buurtonderzoek en komt graag in contact met mensen die iets hebben gezien.

Onze sponsors

expert team **Monuta**

Nu te zien:

In het Oorlogs- en Garnizoensmuseum Ede kunt u de wisselexpositie over het naoorlogse Ede en de uitzending van militairen naar Nederlands-Indië bezoeken. De Smederij is gratis toegankelijk op elke woensdagmiddag en laatste zaterdag van de maand.

Verwacht:

Lezing Dagboek van een Indiëganger.

Met niet eerder gepubliceerde en verzwegen feiten over de strijd in Nederlands-Indië.

Ede 1945-1950

Wederopbouw en uitzending naar Nederlands-Indië

februari-juli 2024

Elke woensdagmiddag van 13.00 tot 16.00 uur en op elke laatste zaterdag van de maand van 13.00 tot 17.00 uur.

Gratis toegang

Verbindelaarsweg 100
Ede

www.PlatformMHE.nl

Agenda 2024

• 13 april	Herdenking Bevrijding Ede	• 15 aug.	Herdenking Indië-monument
• 19 april	Pegasus - film in concert	• 14 sept.	Open Monumentendag
• 27 april	Buitengewone vlaggenparade Harskamp	• 18 sept.	Klassendag Airborne Ede
• 27 april	Koningsdag	• 19 sept.	Klassendag Airborne Ede
• 04 mei	Herdenking begraafplaats Asakkerweg Ede (1400 uur)	• 20 sept.	Airborne, herdenking bombardement Ede-Zuid
• 04 mei	Dodenherdenking bij Oude Kerk en Mausoleum	• 21 sept.	Airborne-weekeinde Ginkelse Heide
• 10 mei	Herdenking Mei 1940, Zuid-Ginkel	• 23 sept.	Airborne, herdenking bij Mausoleum door Arnhem Fellowship

Platform Militaire Historie Ede

Contact: info@platformmhe.nl
Website: www.platformmhe.nl
Facebook: www.facebook.com

Oorlogs- en Garnizoensmuseum Ede 'De Smederij'

Adres: Verbindelaarsweg 100 in Ede
GPS: [52.03486](#), [5.67367](#)
Contact: info@platformmhe.nl
Openingstijden: woensdagmiddag van 13.00 tot 16.00 uur
en op elke laatste zaterdag van de maand van 13.00 tot 17.00 uur.

VOC Ede

Edese veteranen, oud-militairen en partners zijn van harte welkom in het ontmoetingscentrum De Smederij. Onder het genot van een hapje en drankje is het een plek voor ontmoeting, gezelligheid en saamhorigheid.

Adres: De Smederij, Verbindelaarsweg 100 in Ede
GPS: [52.03486](#), [5.67367](#)
Contactpersoon: Albert van Dijk (a.vandijk@platformmhe.nl)
Openingstijden: elke tweede woensdag en elke laatste vrijdag van de maand van 16.00-20.00 uur.

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Platform Militaire Historie Ede onder redactie van Gerard Gijsbertsen (historie) en Wouter van den Berg (tekst en vormgeving). Deze nieuwsbrief verschijnt alleen wanneer hier aanleiding voor is. De nieuwsbrieven worden toegezonden aan alle bij het PMHE geregistreerde e-mailadressen. Mocht u geen prijs meer stellen op verdere ontvangst dan kunt u met een bericht aan info@platformmhe.nl verzoeken de toezending te stoppen. Mocht u zelf ideeën hebben voor een nieuwsbericht, dan kunt u dit doorgeven aan redactie@platformmhe.nl